

Landsorganisasjonen i Norge
Youngsgate 11
0181 Oslo

Vår sak nr.: 2015-AR-01494

Deres ref: 15/1433-2 410.0 Lisa

Dato: 14.8.2015

HØRINGSSVAR – FORSLAG TIL FORENKLINGER OG ENDRINGER I REGELVERKET OM ARBEIDSMARKEDSTILTAK

Vi mener det er positivt å slå sammen tiltak for å få en mer oversiktlig og enklere administrasjon av tiltak forutsatt at brukernes mulighet til å få tilpasset bistand ikke reduseres. Mindre detaljinndeling av tiltak vil kunne bidra til at saksbehandlerne i NAV i større utstrekning får mulighet til å benytte sin fagkompetanse for å bistå brukerne med individuelt tilpassede løsninger. God bistand tilpasset den enkeltes behov avhenger blant annet av regelverk og tiltaksstruktur, tiltaksbudsjett, ressurser og rammer for oppfølgingsarbeidet. Alle slike forhold må ses i sammenheng når effekten av arbeidsmarkedstiltak skal vurderes.

Midlertidig lønnstilskudd

Vi mener lønnstilskudd er et godt virkemiddel for at mennesker med bistandsbehov skal komme i ordinært arbeid. Vi støtter derfor departementets forslag om økt bruk av lønnstilskudd i ordinært arbeidsliv. Lønnstilskudd gir deltakeren ordinær ansettelse med fulle rettigheter hos arbeidsgiver, noe som gir større forpliktelser både for ansatt og arbeidsgiver enn ved andre tiltak. Dette er etter vår oppfatning en vesentlig årsak til at lønnstilskudd gir gode resultater. Det blir i høringsnotatet presisert at tilskuddet skal kompensere for redusert produktivitet. Vi vil dessuten påpeke at lønnstilskudd også bør kunne benyttes som en ekstra motivasjon for arbeidsgiver til å ansette personer i målgruppen.

Det blir påpekt at lønnstilskudd har blitt brukt i et begrenset omfang. Dette skyldes i hovedsak et for stramt tiltaksbudsjett og manglende ressurser på NAV-kontorene til oppfølgingsarbeid og arbeidsgiverkontakt. En justering av regelverket vil kunne bidra til at tiltaket blir mer attraktivt.

NTL støtter forslaget om å utvide målgruppen til også å gjelde personer som står i fare for å falle ut av arbeidslivet etter utløp av sykepengeperioden. Samtidig vil vi påpeke at hovedmålgruppen må være personer som ikke har et arbeidsforhold. Lønnstilskudd kan være et viktig virkemiddel for disse til å komme i ordinært arbeid. En utvidelse til også å gjelde personer som allerede har et arbeidsforhold må ikke fortrenge denne målgruppen.

Vi støtter departementets forslag om å utvide maksimalt subsidieringsnivå for personer med nedsatt arbeidsevne. Denne er foreslått til 75 prosent samtidig som det også er foreslått å åpne for at oppfølgingsstøtte fra NAV kan suppleres med bruk av inkluderingstilskudd. Vi mener dette vil medføre unødvendig administrasjon. Arbeidsgivers ekstra kostnader ved ansettelse av tiltaksdeltaker bør i stedet kunne dekkes opp av lønnstilskuddet. Det bør derfor i stedet for inkluderingstilskudd vurderes om satsen for lønnstilskudd på 75 prosent skal kunne settes høyere i de tilfeller der tiltaksdeltaker har ekstra oppfølgingsbehov eller arbeidsgiver har andre ekstrakostnader som følge av ansettelsen.

Lønnstilskudd er et tiltak som sikrer ordinær ansettelse. Derfor er det heller ikke et problem med innlåsing i tiltaket. Arbeidstaker har allerede fått et tilsettingsforhold når lønnstilskuddet inngås som en avtale mellom arbeidsgiver og NAV. Derfor skal ikke eventuell oppfølging fra NAV være en avklaring mot ordinær tilsetting. Oppfølgingen må innrettes slik at man sikrer at arbeidstaker ikke faller ut av tilsettingsforholdet. Da kan det også vurderes om det er nødvendig med forlengelser av den perioden arbeidsgiver skal få tilskudd til å dekke lønnskostnader og eventuelt vurdere justeringer av prosentsatsen.

Vi ser det som positivt at det foreslås at det kan inngås avtaler om lengre tidsperioder. Denne forutsigbarheten vil kunne bidra til at flere arbeidsgivere velger å ansette personer fra målgruppen. Det er også positivt at det er foreslått tydeligere og mer konkrete avtaler mellom partene.

Vi er skeptiske til at det åpnes for flere midlertidige tilsetninger med lønnstilskudd. Lønnstilskuddsordningen skal være et virkemiddel for å bistå personer i målgruppen til varig overgang til arbeid. En av styrkene ved dette tiltaket har nettopp vært kravet om en varig eller langvarig arbeidsavtale. Lønnstilskudd gis i dag til personer som har behov for bistand for å komme ut i arbeid/tilbake til arbeid og det er en forpliktende avtale for alle parter. Den forutsigbarheten og forpliktelsen som ligger i arbeidsavtalen er vesentlig for å få et godt resultat. Midlertidige arbeidsavtaler i forbindelse med lønnstilskudd kan gjøre dette vanskeligere. Vi fraråder at forskriften til tjenestemannsloven endres.

Varig lønnstilskudd

Vi er positive til at personer med nedsatt arbeidsevne får mulighet til arbeid i ordinære virksomheter der dette er en god løsning for den enkelte. Sammenslåingen av TIA og TULT ser vi på som en riktig utvikling. Det samme gjelder bruken av tiltaket som rekrutteringstiltak. Kombinert med god oppfølging og avtaler om hva som skal kompenseres bør dette kunne bli et godt virkemiddel for å få flere i arbeid. Her vil det være mulig å dra nytte av erfaringer fra IPS- og SE-prosjektene.

Vi er imidlertid uenige om at det skal være et mål at flere skal ha forsøkt arbeid med lønnstilskudd før innvilgning av uføretrygd. Varig lønnstilskudd må være et selvstendig tiltak hvor målet med tiltaket skal være varig jobb med ordinær lønn. Det bør derfor ikke legges føringer på at dette skal være et avklaringstiltak før innvilgning av uføretrygd, da dette kan redusere effekten av tiltaket som virkemiddel til varig jobb.

Det bør heller ikke være krav om at det skal være gjennomført arbeidsevnevurdering for å bli

vurdert til varig lønnstilskudd. Ekspertgruppen har kommet med en rekke forslag til endringer i NAV, deriblant endringer i NAVs arbeidsevnevurdering. Det er derfor uheldig å knytte tiltaket opp mot noe som i nær fremtid kan endres. Vi ser imidlertid at det er nødvendig med en god avklaring i forkant av innvilgning av varig lønnstilskudd, slik at dette kun gis til personer som har små muligheter til en ordinær ansettelse på sikt.

Det er positivt at arbeidstakeren får rettigheter som ansatt og at ordningen skal drøftes med tillitsvalgte i forkant av tilsettingen.

Arbeidspraksis i ordinær virksomhet

Arbeidspraksis kan være et godt tiltak både som avklarings- og oppfølgingstiltak. Riktig arbeidspraksis blant annet kombinert med skoling og lønnstilskudd kan være et effektivt tiltak. For at dette skal fungere godt er det imidlertid viktig både med riktig type arbeidspraksis og god oppfølging. Vi støtter derfor departementets forslag om tiltak til å tydeliggjøre formål, innhold og oppfølging av tiltaksdeltakerne.

Tiltakets varighet må være knyttet til individuelle behov. Ved god og tett oppfølging vil NAV, i nær dialog med tiltaksdeltaker og arbeidsgiver, kunne vurdere hva som er nødvendig varighet på tiltaket. Vi støtter derfor ikke å endre maksimal varighet fra to til ett år. Under forutsetning av at NAV har tilstrekkelig ressurser til oppfølgingsarbeid, mener vi de øvrige forslag om mer målrettet og tettere oppfølging vil gjøre forslaget om å redusere maksimal varighet unødvendig.

Vi synes forslaget om å fjerne obligatorisk driftstilskudd er riktig, og støtter innføring av et målrettet inkluderingsstilskudd for de som har konkrete utgifter.

Arbeidsforberedende tiltak

Sammenslåing av APS og KIA vil gi ett tilbud som i større grad dekker brukernes behov enn de tiltakene som finnes pr. i dag. Det er få virksomheter som har tilbud om det kvalifiserende tiltaket (KIA) og APS-tiltaket har en innretning som ikke fullt ut dekker det behovet vi opplever at brukerne har.

«Place and train» er en riktig utvikling for svært mange av brukerne, men det er også behov for et tiltak som inneholder en mer arbeidsforberedende karakter. Vi tror derfor at AFT-tiltaket i større grad kan ivareta behovet hos disse brukerne.

Mange av virksomhetene i skjermet sektor har bygd ned interne arbeidstreningssarenaer. Det vil sannsynligvis bli behov for noen flere av disse igjen, det er derfor viktig at det lages gode overgangsordninger og et realistisk tidsperspektiv for implementeringen. Vi må sikre at dette tilbudet blir bygget opp og tilgjengeliggjort for brukere som har behov for en kombinasjon av arbeidsforberedende trening og kvalifisering.

Permisjonsordninger i varig tilrettelagt arbeid

Vi støtter ordningen med å åpne for permisjon fra VTA for å gjennomføre arbeidsutprøving i ordinær bedrift. Det foreslås at varigheten avgrenses til tre måneder. Vi mener dette i noen tilfeller kan være for kort tid for å skape trygghet for personen som skal forsøke seg hos

ordinær arbeidsgiver. Vi foreslår derfor at det åpnes for å utvide permisjonen ut over tre måneder, men at en slik utvidelse må godkjennes av NAV. NAV vil da kunne vurdere brukerens individuelle behov opp mot krav og forventninger til tiltaksarrangør.

Inkluderingsstilskudd for arbeidssøkere

Inkluderingsstilskuddet vil være mer fleksible enn dagens ordninger. Dette må innrettes slik at det bidrar til å gi en mer reell kompensasjon for tilleggskostnader. Dagens driftstilskudd gis nå automatisk og følges ikke tilstrekkelig opp ut fra behovet for oppfølging og tilrettelegging. Det må ivaretas i det nye tilskuddet.

Vi mener punkt f) og g) i forslag til forskrift bør fjernes, i tråd med argumentasjonen for å øke satsen på lønnstilskudd framfor å innvilge to forskjellige stønader til arbeidsgiver ved bruk av lønnstilskudd.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Det er viktig at endringene blir fulgt opp med økonomiske og administrative rammer, slik at målene med endringene kan nås. Vi forstår det slik at målet er at flere følges opp tettere, at flere tiltak gjennomfører tiltak i ordinært arbeidsliv og at flere skal komme i lønnet arbeid. Dette betyr at det må være nok tiltaksplasser, disse må tilpasset individuelle behov og det må være tilstrekkelig med ressurser til å følge opp NAVs brukere både før og under gjennomføring av tiltak.

NAVs driftsbudsjett må tilpasses den økte brukeroppfølgingen. Videre må tiltaksbudsjettet være tilstrekkelig. Årsaken til at for eksempel lønnstilskudd ikke benyttes i større grad, er et for stramt tiltaksbudsjett. Det er derfor nødvendig å gjøre endringer i finansieringen av tiltak. Dette er noe Ekspertgruppen også har påpekt. Høringsnotatet peker på at rammefinansiering av inkluderingsstilskuddet krever at NAV styrer midlene formålstjenlig gjennom hele året. Dette er svært krevende. Ved å finansiere inkluderingsstilskuddet som overslagsbevilgning ville man sikret at tilskuddet i langt større grad ble benyttet etter intensjonen. Det blir også påpekt at forslag til ny tilretteleggings- og oppfølgingsavtale skal gjøre arbeidssøkere og arbeidsgivere trygge på at de får rett tiltak til rett tid. Ved rammefinansiering vil dette være avhengig av om det finnes midler på budsjettet.

Hele eller deler av tiltaksbudsjettet må finansieres som overslagsbevilgninger, slik at det er brukers behov og ikke budsjett som avgjør om tiltak innvilges. Slik ble blant annet utdanningstiltak finansiert tidligere. Dette vil gi veilederne i NAV større frihet til å gi brukerne individuelt tilpassede tjenester. De tiltak som skal gjennomføres av NAV selv i egenregi bør rammefinansieres.

Ekspertgruppen har påpekt at det å styre arbeidsmarkedstiltak både på samlet budsjett og på tiltaksnivå er vanskelig å kombinere med at tiltak skal fordeles ut fra individuelt behov. I påvente av at en endring av tiltaksfinansiering er på plass, foreslår vi at det i en overgangsperiode kun styres på budsjett og ikke antall tiltaksplasser.

Forenklingene og endringene som er foreslått må ses i sammenheng med intensjonen om at NAV skal komme i tettere kontakt med arbeidsmarkedet, og at dette blant annet må gjøres

ved at NAV selv gjennomfører en vesentlig del av tiltak i ordinært arbeidsliv. NAV-kontorene må, som Ekspertgruppen påpeker, også gis større frihet til å gi brukerne individuelt tilpassede tjenester og ha større frihet til å bestemme hvordan tiltaksmidlene skal benyttes.

Forenklinger og endringer i dagens regelverk må ta høyde for slike endringer, samtidig som det vil være nødvendig å gjennomføre ytterligere endringer i regelverket for arbeidsmarkedstiltak når Ekspertgruppens forslag til tiltak er endelig behandlet.

Med hilsen
NORSK TJENESTEMANNSLAG

Kjersti Barsok
første nestleder

Torstein Brechan
forbundssekretær